

Grey Scale #13

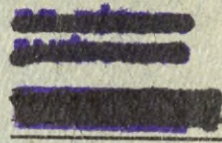
DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OPK
KATEDRA TAKTYKI LOTNICTWA

JAWNE

Egz. Nr 2

Plk pil. dypl. Waldemar FIJAŁKOWSKI
Pplk dypl. Edmund SIKORSKI

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LOTNICTWA WOJSKOWEGO

Skrypt

BIBLIOTEKA NAUKOWA AGG WP
Archiwum Działu zbiorów Specjalnych
Nr ewid. ....

44316

WARSZAWA

LUTY

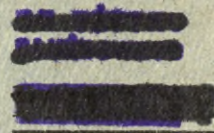
1982

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OPK
KATEDRA TAKTYKI LOTNICTWA

JAWNE

Egz. Nr 2

Płk pil. dypl. Waldemar FIJAŁKOWSKI
Ppłk dypl. Edmund SIKORSKI

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LOTNICTWA WOJSKOWEGO

Skrypt

BIBLIOTEKA NAUCOWA ASG WP
Archiwum Bielańskich Zbiórów Specjalnych
Nr ewid. _____

44316

WARSZAWA

LUTY

1982

A K A D E M I A   S Z T A B U   G E N E R A L N E G O   W P

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OPK
KATEDRA TAKTYKI LOTNICTWA

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 12657

JAWNE

~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~

Egz. nr 3.

płk pil.dypl. Waldemar FIJAŁKOWSKI
ppłk dypl. Edmund SIKORSKI

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LOTNICTWA WOJSKOWEGO

Skrypt

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Biuletynu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

~~XXXXXXXXXX~~ 44316

W A R S Z A W A

L U T Y

1 9 8 2   r .

SPIS TREŚCI
=====

	Str.
Wstęp	3
1. Zarys rozwoju lotnictwa wojskowego	4
2. Podział sił powietrznych i ich przeznaczenie	13
3. Zadanie lotnictwa frontowego i lotnictwa wojsk lądowych oraz zasady i sposoby ich realizacji	26
Zakończenie	41
Bibliografia	42

Wstęp

Lotnictwo wojskowe jest nadal jednym z głównych rodzajów sił zbrojnych. Chociaż ma dzisiaj poważnego "konkurenta" - wojsko rakietowe, niezastąpione jest jako środek rozpoznania i walki powietrznej. Lotnictwo nadal potrzebne jest jako środek przenoszenia na duże odległości konwencjonalnych i jądrowych środków rażenia. Nieodzowne jest także jako środek powszechnego dzisiaj transportu powietrznego. Szeroko wykorzystuje się je do wykonywania wielu innych zadań bojowych i specjalnych.

Od wielu lat nie zmniejsza się zapotrzebowanie na lotnictwo jako środek walki. Nieprzerwanie trwa rozwój lotnictwa, a szczególnie doskonalenia jego strony jakościowej. Systematycznie doskonalone są i dostosowywane do współczesnych potrzeb sposoby wykorzystywania lotnictwa na polu walki - taktyka i sztuka operacyjna lotnictwa, a także jego struktury organizacyjne, systemy dowodzenia lotnictwem i jego zabezpieczenia.

W prezentowanym skrypcie, na tle zarysu rozwoju lotnictwa wojskowego, przedstawione zostały zadania lotnictwa we współczesnej wojnie, aktualne struktury organizacyjne lotnictwa oraz zasady i sposoby działań bojowych lotnictwa frontowego na współczesnym polu walki.

W skrypcie świadomie nie umieszczono charakterystyki samolotów i śmigłowców poszczególnych rodzajów lotnictwa. Szczegółowe informacje na ten temat można znaleźć w wielu w ogólnodostępnych materiałach, między innymi w skrypcie tegoż autora pt. "Sprzęt lotnictwa bojowego" WSzP, Bydgoszcz 1981 oraz książce T. Królikowicza "Wczoraj i dziś lotnictwa wojskowego" Wyd. MON, Warszawa 1970.

Skrypt przeznaczony jest dla studentów studium wojskowych, może także służyć jako uzupełniający materiał szkoleniowy w szkolnictwie wojskowym.

1. ZARYS ROZWOJU LOTNICTWA WOJSKOWEGO

Pierwsze próby zastosowania lotnictwa do celów wojskowych przeprowadzono podczas wojny włosko-tureckiej /1911-12/ i I wojny bałkańskiej /1912-13/, wykorzystując samoloty do rozpoznania powietrznego i łączności. Próby wypadły pomyślnie i samoloty, chociaż ciągle niedoskonałe, weszły na stałe do arsenałów wojskowych.

Państwa Ententy rozpoczęły I wojnę światową posiadając 597 samolotów, a państwa Centralne dysponowały 309 samolotami. O rozwoju i użyteczności lotnictwa podczas I wojny światowej może świadczyć fakt, że walczące koalicje w ciągu czterech lat trwania tej wojny wyprodukowały i wykorzystywały: Entente 129 200 samolotów; a państwa Centralne 52 700 samolotów. Początkowo samoloty wykorzystywano do celów rozpoznania powietrznego i związanej z tym działalności ochronowej własnych samolotów rozpoznawczych przed atakami samolotów przeciwnika. Wkrótce też powstało lotnictwo myśliwskie, specjalnie przystosowane do zwalczania samolotów przeciwnika w powietrzu, a także do ochrony obiektów naziemnych przed atakami samolotów uzbrojonych w bomby /samoloty bombowe/. Osiągi lotnictwa wojskowego w okresie I wojny światowej.

Tablica 1

rodzaj osiągnięć	rodzaj samolotu				
	rozpoznawczy		myśliw- ski	bombowy lekki	bombowy ciężki
	1914	1918	1918	1918	1918
Sumaryczne moc sil- ników /KM/	50-80	300	300	400	900
Prędkość lotu /km/h/	80	180	220	180	130
Czas nabierania wyso- kości 2 km/min.	30-60	18	8	18	30
Pułap /km/	2-3	5	7	5	4
Długotrwałość lotu /h/	2-3	4	2	4	7
Ładunek /t/	-	0,5	0,3	0,8	1

Podczas I wojny światowej wypracowane zostały sposoby prowadzenie rozpoznania powietrznego, walk powietrznych /w tym także walk grupowych/ oraz bombardowania obiektów naziemnych. Lotnictwo, jego pododdziały /rządziej oddziały/ wchodziło w skład związków operacyjnych wojsk lądowych. W końcowej fazie wojny zanotowano udane próby zmasowanego wykorzystania lotnictwa /w/g planów naczelnego dowództwa/ do bombardowania obiektów naziemnych, w tym także Paryża oraz zorganizowanej już obrony przeciwlotniczej tego miasta przez lotnictwo myśliwskie. W 1918 r. w W. Brytanii i Niemczech zorganizowano pierwsze oddziały lotnictwa podległe bezpośrednio naczelnym dowództwom - były to sygnały tworzenia się nowego samodzielnie działającego rodzaju sił zbrojnych.

W okresie powojennym następuje systematyczny rozwój lotnictwa wojskowego. Wpływ na ten rozwój wywarł ogólny postęp techniczny oraz głoszone w latach dwudziestych teorie dotyczące roli lotnictwa w przyszłej wojnie. Twórcą teorii o decydującej roli lotnictwa w wojnie był włoski gen. G. Douhet. Podobne poglądy głosił amerykański gen. W.L. Mitchell oraz brytyjski gen. H.M. Trenchard. Idea tej teorii wynikała z przekonania o strategicznych możliwościach lotnictwa, zdolnego do prowadzenia samodzielnej wojny powietrznej. Teoria ta przyczyniła się do powstania lotnictwa strategicznego /W. Brytania, USA/ przeznaczanego do uderzeń na obiekty przemysłowe i ośrodki ekonomiczne przeciwnika.

W innych państwach we Francji, Niemczech, ZSRR lansowano pogląd łączenia działań lotnictwa z wojskami lądowymi i marynarką wojenną i rozwijano przede wszystkim lotnictwo operacyjne /operacyjno-taktyczne/. Taki pogląd w okresie międzywojennym legł u podstaw rozwiązań organizacyjnych w lotnictwie polskim, gdzie 2/3 lotnictwa wchodziło w skład związków operacyjnych wojsk lądowych, a pozostałe siły stanowiły odwód Naczelnego Wodza.

Już wówczas, w większości państw uznawano, iż jednym z podstawowych warunków rozpoczęcia i uzyskania powodzenia w operacjach na lądzie i morzu jest uzyskanie panowania w powietrzu, poprzez zniszczenie lotnictwa przeciwnika na lotniskach i w powietrzu.

W niektórych państwach wyraźnie lansowano potrzebę prowadzenia samodzielnych operacji powietrznych /w skali strategicznej lub operacyjnej/ w celu zdobycia panowania w powietrzu lub zniszczenie potencjału przemysłowego i ekonomicznego przeciwnika. Zdecydowanie odstąpiono od budowy samolotów uniwersalnych /wielozadaniowych/. Ustalano rodzaje lotnictwa: bombowe, myśliwskie, rozpoznawcze, transportowe i pomocnicze oraz sprecyzowano ich przeznaczenie i zadania. Uczyniono poważny krok w rozwoju sprzętu lotniczego. W połowie lat trzydziestych większość samolotów to już konstrukcje metalowe, z silnikami o coraz większej mocy, coraz częściej z dokładowaniem, ze śmigłami nastawialnymi w locie, z chowanymi podwoziami, z automatycznym pilotem /bombowe i transportowe/, z radiostacją na pokładzie, wyposażone w szybkostrzelne karabiny maszynowe i działka /nawet kal. 30 mm/, różnego rodzaju i kalibru bomby oraz udoskonalone celowniki strzeleckie i bombardierskie. Samoloty rozpoznawcze wyposażone w udoskonalone aparaty fotograficzne. Znacznie udoskonalono przyrządy nawigacyjne i pilotażowe samolotów, umożliwiające loty w dzień i w nocy i w trudnych warunkach atmosferycznych. Przygotowano do potrzeb ówczesnych samolotów naziemny sprzęt zabezpieczenia materiałowo-technicznego i specjalnego samolotów wojskowych.

We wszystkich większych państwach lotnictwo wyodrębniono jako samodzielny rodzaj sił zbrojnych lub rodzaj wojsk. Powstały dowództwa lotnictwa /sił powietrznych/, często połączone z obroną przeciwlotniczą /OPL/, a nawet ministerstwa lotnictwa /W. Brytania/. Znacznie już siły lotnictwa zorganizowano w pododdziały, oddziały, związki taktyczne, a także związki operacyjne lotnictwa /armie lotnicze, floty powietrzne/. Utworzono specjalne pododdziały i oddziały lotnictwa morskiego, przygotowane do wykonywania zadań nad morzem wspólnie z marynarką wojenną.

W znacznym stopniu rozwinęła się także taktyka wykonywania zadań przez poszczególne rodzaje lotnictwa. Wyróżniły się już zasady sztuki operacyjnej lotnictwa: potrzeba masowania wysiłku lotnictwa na wybranych kierunkach, współdziałanie z wojskami lądowymi /MW/, zaskoczenie, ekonomia sił i inne.

Niemcy, rozpoczynając w 1939 r. II wojnę światową posiadały 2785 samolotów, z czego 2085 uczestniczyło w agresji na Polskę. Polska w tym czasie dysponowała 745 samolotami, w tym 436 to samoloty bojowe. Niemcy podczas II wojny światowej wyprodukowały ogółem 104000 samolotów, a posiadały ciągle na wszystkich frontach od 4000 do 5500 samolotów, z czego średnio 70% ciągle było gotowych do działań.

Francja rozpoczynając wojnę posiadała 1100 samolotów, w większości przestarzałych.

W. Brytania w 1939 r. w Europie posiadała 1476 samolotów i 435 na innych kontynentach; w połowie 1940 r. już - 2591, w 1943 r. - 6026, a w 1945 r. - ok. 6500 samolotów /w większości nowoczesnych/. Podczas II wojny światowej W. Brytania wyprodukowała w sumie 103000 samolotów.

Stany Zjednoczone A.P. /USA/ już po uzupełnieniu w 1941 posiadały 2864 w tzw. Siłach Powietrznych wojsk lądowych /AAF/ i 5260 samolotów w lotnictwie morskim. W 1942 r. AAF liczyło już 33304 samoloty, a w 1945 r. - 63745, z czego 31235 w pierwszej linii. Lotnictwo morskie w końcowej fazie wojny posiadało 41 242. Podczas II wojny USA wyprodukowały łącznie 296000 samolotów.

Związek Radziecki w 1941 r. posiadał 1540 samolotów; w 1942 r. - 3088; w 1944 - 8500, a w 1945 - 14570 samolotów. W sumie ZSRR wyprodukował podczas II wojny światowej 136000 samolotów.

Znaczne zwiększenie ilości samolotów podczas II wojny światowej świadczy o sukcesywnie wzrastającym znaczeniu lotnictwa i jego roli jako środka walki. Równocześnie systematycznie wzrastała także jakość lotnictwa. Już w czasie II wojny światowej wprowadzono do wyposażenia lotnictwa samoloty z silnikami odrzutowymi, a także pierwsze egzemplarze śmigłowców.

Osiągi lotnictwa wojskowego w okresie II wojny światowej:

Tablica 2

Rodzaj osiągnięć	Rok	rodzaj samolotu			
		myśliwski	bombowy		
			lekki	średni	ciężki
Prędkość maksymalna /km/h/	1939	550	450	500	400
	1945	700	600	600	500
Zasięg lotu /km/	1939	750-900	1500	3000	4000
	1945	1000-3000	2000	3500	5000
Pułap /km/	1939	10-12	9	10	9,5
	1945	13,5	13	13	10,5
Ładunek bomb /t/	1939	-	0,5	1,8	4
	1945	-	2	2,5	10

Już w początkowym okresie II wojny światowej nie potwierdził się przewidywanie o możliwościach samodzielnymi działaniach strategicznych lotnictwa. Natomiast w pełni sdeży egzamin działanie lotnictwa na korzyść wojsk lądowych /MW/ w skali taktycznej, operacyjnej, a także strategicznej.

Lotnictwo było główną siłą we wszystkich operacjach na lądowych i morskich teatrach działań wojennych /TDW/, wśród wykonywanych przez lotnictwo zadań bojowych na oczekowe miejsce wysunęło się pośrednie i bezpośrednie wsparcie lotnicze działań wojsk lądowych. Zadanie to początkowo wykonywało lekkie lotnictwo bombowe /nurkujące/, a później lotnictwo szturmowe /dzisiaj nazywane myśliwsko-bombowym/. Lotnictwo myśliwskie stanowiło główną siłę obrony powietrznej, zarówno walczących wojsk jak i obiektów zaplecza. Lotnictwo transportowe umożliwiło przeprowadzenie operacji powietrzno-desantowych, a także desantowanie desantów operacyjnych, grup dywersyjnych oraz masowe już przewożenie drogą powietrzną środków materiałowych, sprzętu, rannych nad terytorium własnym, a często także nad terytorium przeciwnika do okrążonych wojsk,

zgrupowań partyzantów itp./.. Z powodzeniem przeprowadzone kombinowane operacje desantowe - powietrzno-morskie.

Operacje powietrzne, prowadzone w celu zdobycia panowania w powietrzu, zniszczenia dróg komunikacji, określonych gałęzi przemysłu i w innych celach stały się podstawową formą działań lotnictwa w skali operacyjnej. Wypracowano szereg nowych sposobów walk powietrznych /walki grupowe/, działań na obiekty pola walki, niszczenia obiektów zaplecza i lotnisk, a także form osłony wojsk i obiektów oraz lotów /działań/ innych rodzajów lotnictwa.

Lotnictwo stało się nieodzowne w działaniach marynarki wojennej - jako środek rozpoznania, osłony, skuteczny środek oddziaływania ogniowego, a także wykonywania zadań specjalnych na korzyść okrętów, konwojów, flot.

Generalnie lotnictwo podczas II wojny światowej znacznie umocniło swoją pozycję wśród rodzajów sił zbrojnych, a przejmując w końcowej jej fazie funkcję nosiciela broni jądrowej /zrzut bomb atomowych na Hiroshimę i Nagasaki 6.8 i 9.8 1945 r./ stworzyło sobie przyczółek w nowej epoce - epoce wojen z użyciem broni jądrowej.

W pierwszych latach po II wojnie światowej znacznie zmniejszono parki samolotów wojskowych i rozwiązano wiele związków i oddziałów lotnictwa, a w państwach pokonanych lotnictwo wojskowe rozwiązano. Jednocześnie rozpoczęto wprowadzać na wyposażenie sił powietrznych nowo konstruowane samoloty myśliwskie lekkie, a później ciężkie samoloty bombowe i transportowe o napędzie odrzutowym lub turbośmigłowym.

W latach pięćdziesiątych, sytuacja polityczna na świecie /"Zima wojny"/ zmusze do przyspieszonego rozwoju lotnictwa wojskowego /powstaje szereg nowych modeli samolotów/ i utrzymywane są stosunkowo duże parki samolotów w obydwu powstałych już blokach polityczno-militarnych - NATO i Układ Warszawski /UW/. Lotnictwo w tym czasie miało być nosicielem broni jądrowej /w skali strategicznej i operacyjnej/ i jednocześnie spełniać taką samą rolę jak w okresie II wojny światowej w operacjach na kontynentalnych i morskich TDW. Utrzymuje się tradycyjne już struktury organizacyjne lotnictwa i zasady operacyjnego użycia lotnictwa. Natomiast

systematycznie doskonalili się sposoby wykonywania zadań przez różne rodzaje lotnictwa, dostosowując je do nowych warunków pola walki i wymagań nowego sprzętu bojowego - jego możliwości bojowych, uzbrojenia i wyposażenia.

Na początku lat sześćdziesiątych, w związku z burzliwym rozwojem broni raketowej, następuje pewne zahamowanie rozwoju lotnictwa. Wielu teoretyków wojskowych zafascynowanych walorami broni raketowo-jądrowej zapowiadało nawet rychły koniec lotnictwa wojskowego. Lotnictwo przestało być jedynym nosicielem strategicznej broni jądrowej, w związku z tym zdecydowanie ograniczono produkcję strategicznych samolotów bombowych i rozpoczęto sukcesywne zmniejszanie ich ilości w siłach zbrojnych. W związku z przewidywanym masowym użyciem broni raketowo-jądrowej w wojnie /w skali strategicznej, operacyjnej i taktycznej/ zamierzano także sukcesywnie zmniejszać ilość innych rodzajów lotnictwa i ograniczać ich działania w operacjach na lądzie, morzu i powietrzu. Zamierzeń tych nie zrealizowano. Po kilku latach poglądy, o nawet obowiązujące strategie raketowo-jądrowe zmodernizowano i znaleziono w nich miejsce na szeroki wachlarz działań lotnictwa. Utrzymany jednak priorytet broni raketowo-jądrowej spowodował pewne ograniczenia w rozwoju lotnictwa, przede wszystkim ilościowe. W tym czasie zwrócono uwagę na rozwój lotnictwa taktycznego. Wprowadzono na wyposażenie lotnictwa frontowego /taktycznego/ samoloty myśliwko-bombowe przystosowane do przenoszenia taktycznej broni jądrowej. Samoloty myśliwskie, uzbrojone w kierowane rakiety już dwukrotnie przekroczyły prędkość dźwięku. Po sprawdzeniu przydatności śmigłowców w wojnach lokalnych przystąpiono do ich masowej produkcji i organizowania pododdziałów i oddziałów tzw. Lotnictwa Wojsk Lądowych. Zasad operacyjnego użycia lotnictwa i sposobów wykonywania poszczególnych zadań bojowych generalnie nie zmieniono, ale tylko w odniesieniu do wojny prowadzonej bez użycia broni jądrowej. W wojnie z użyciem broni jądrowej przewidywano ograniczone działania lotnictwa, zarówno z zastosowaniem środków jądrowych /bomb jądrowych/ jak i konwencjonalnych.

W tym czasie, w związku z masowym wprowadzeniem na wyposażenie wojsk OPL i wojsk OPK kierowanych rakiet przeciwlotniczych o stosunkowo dużej skuteczności, radykalnie zmieniły się warunki wykonywania zadań bojowych przez lotnictwo.

Zmuszone ono zostało do działań z małych wysokości oraz wydzielania znacznie większych sił do pokonywania obrony przeciwlotniczej przeciwnika.

W latach siedemdziesiątych teoretycy wojskowi wskazują potrzeby i możliwości prowadzenia obok wojen z masowym wykorzystaniem broni jądrowej, wojen z ograniczonym użyciem tych środków lub wojen z zastosowaniem tylko środków konwencjonalnych. Praktycznie zastosowanie tych rozwiązań umocniło pozycję lotnictwa w siłach zbrojnych. Mimo pewnego odprężenia w sytuacji politycznej na świecie utrzymuje się na dotychczasowym poziomie parki samolotów wojskowych. Prowadzi się intensywne prace konstrukcyjne nad nowymi samolotami, przede wszystkim myśliwsko-bombowymi i śmigłowcami. Na pole walki powracają samoloty myśliwsko-bombowe o prędkości doświadczonej /A-10. $V = \text{ok. } 700 \text{ km/h/}$. Wchodzi także uzbrojone śmigłowce, przystosowane do zwalczania czołgów i innych obiektów pola walki.

Znacznie udoskonalono uzbrojenie i sprzęt samolotów i śmigłowców - nowe rakiety kierowane i niekierowane, bomby, pakietowe stacje radiolokacyjne i celowniki, przyrządy nawigacyjne i inne.

Osiągi lotnictwa wojskowego na przekrobie lat 1970-1980

Tablica 3

rodzaj osiągów /km/	samoloty			śmigłowce	
	LM	LMB	LB	wielozad.	transport.
Prędkość maks. /km/h/	1700-2700	2000-2300	1000-2300	200-350	200-300
promień takt. /km/	250-1000	500-1300	1000-7000	150-200	150-1000
Pułap /km/	15-20	15-20	16-20	1-3	1-2
Udźwig /t/	2-7	5-12	7-24	0,8-2	3-20

Wszystko wskazuje, że w latach osiemdziesiątych pozycja lotnictwa jako rodzaju sił zbrojnych nie ulegnie większym zmianom. Utrwalane są wprowadzane w latach siedemdziesiątych zasady zastosowania lotnictwa w wojnach z użyciem i bez użycia broni jądrowej. Coraz szerzej na polu walki używane są śmigłowce - bojowe /uzbrojone/, wielozadaniowe i transportowe.

Systematycznie modernizuje się sprzęt lotnictwa i wprowadza nowe typy samolotów i śmigłowców, przede wszystkim w lotnictwie frontowym /taktycznym/. Zaskakującą nowością jest zapowiedziana przez USA, a od kilku lat odkładana produkcja strategicznego samolotu bombowego B-1. Przewiduje się także, że będące od wielu lat na wyposażeniu lotnictwa strategicznego samoloty B-52 będą wykorzystywane jako nosiciele pocisków "Cruise". Nie przewiduje się także większych zmian w strukturze organizacyjnej sił powietrznych przeznaczenia i zadaniach poszczególnych rodzajów lotnictwa, a także ich sposobach działań bojowych.

2. PODZIAŁ SIŁ POWIETRZNYCH I ICH PRZEZNACZENIE

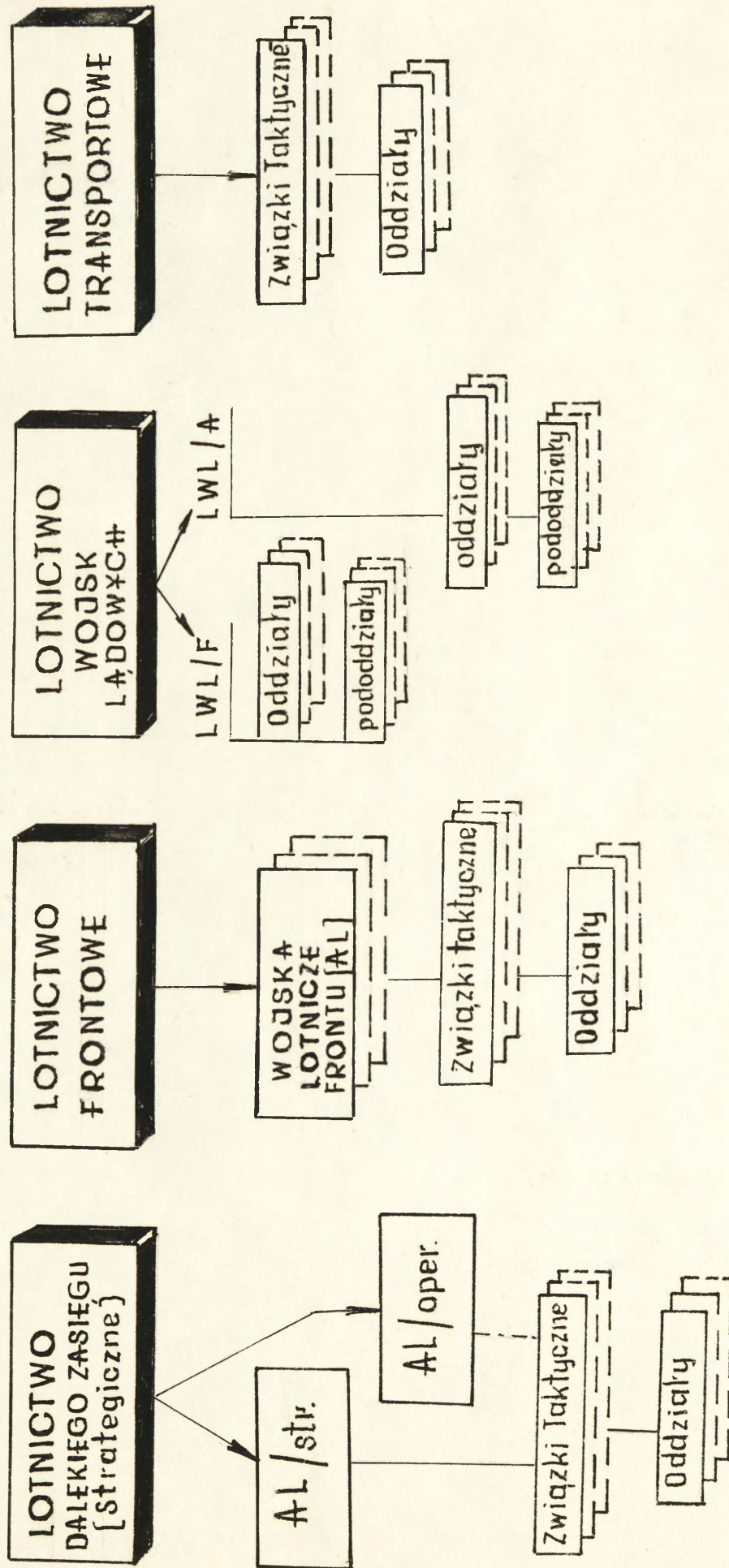
Od wielu lat lotnictwo wykonuje szereg zadań o różnym charakterze i znaczeniu. Do ich wykonywania skonstruowane zostały specjalne samoloty i śmigłowce, które zorganizowano w oddzielnych rodzajach sił powietrznych i rodzajach lotnictwa.

Obecnie w skład sił powietrznych wchodzi: /-patrz rys.1/

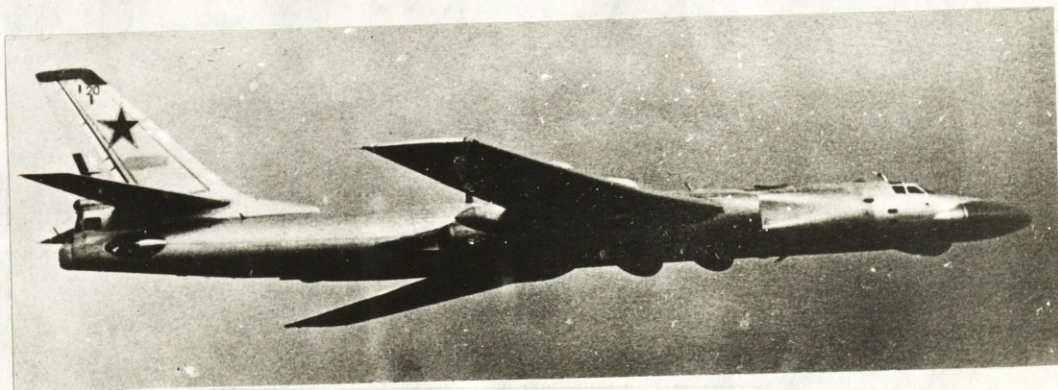
1. Lotnictwo Dalekiego Zasięgu - LDZ /w siłach zbrojnych NATO nazywane lotnictwem strategicznym/ przeznaczone jest do zwalczania obiektów o charakterze wojskowym, ekonomicznym lub administracyjnym o znaczeniu strategicznym /strategiczno-operacyjnym/, usytuowanych najczęściej na głębokim zapleczu przeciwnika, za pomocą jądrowych lub konwencjonalnych środków rażenia. LDZ wyposażone jest w ciężkie samoloty bombowe /dwa podstawowe samoloty LDZ - strategiczne, przedstawiono na rys.2/. LDZ zorganizowane jest w związki operacyjne i taktyczne oraz oddziały. W skład LDZ mogą również wchodzić związki taktyczne i oddziały lotnictwa myśliwskiego i rozpoznawczego specjalnie przystosowane do wykonywania zadań wspólnie z samolotami bombowymi. LDZ podlega bezpośrednio naczelnemu dowództwu sił zbrojnych danego państwa. Może ono działać w operacjach prowadzonych przez koalicyjne siły zbrojne. Większość zadań LDZ wykonuje podczas operacji powietrznych, w których stanowi główną siłę uderzeniową. Lotnictwem Dalekiego Zasięgu /strategicznym/ obecnie dysponują tylko ZSRR i USA.

PODZIAŁ SIŁ POWIETRZNYCH

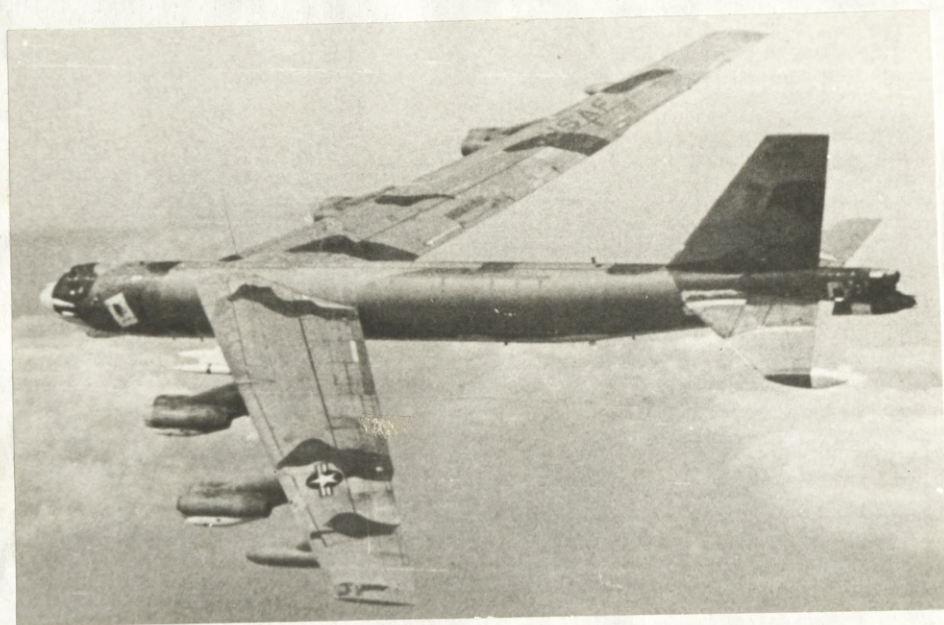
rys. 1

rys.2. Samoloty Lotnictwa Dalekiego Zasięgu /strategicznego/

Samolot bombowy Tu-16 /ZSRR/

Samolot bombowy B-52 /USA/

2. Lotnictwo Transportowe: - LT przeznaczone jest do desantowania desantów operacyjnych i grup specjalnych oraz przewozu wojsk, sprzętu, środków materiałowych i rannych nad terytorium przeciwnika i własnym. LT wyposażone jest w ciężkie samoloty transportowe /przedstawione na rys.3/ i zorganizowane jest w związki taktyczne i oddziały. LT podlega bezpośrednio naczelnemu dowództwu sił zbrojnych danego państwa i może być wydzielane do wykonywania zadań na korzyść frontów lub operacji desantowych. Większość zadań LT wykonuje w dużych ugrupowaniach, może wykonywać zadanie nawet pojedynczymi samolotami. Podczas wykonywania zadań nad terytorium przeciwnika wymaga osłony przez lotnictwo myśliwskie. Tym lotnictwem dysponują dwa mocarstwa ZSRR i USA, a także niewielkimi ilościami inne państwa: W. Brytania i Francja.

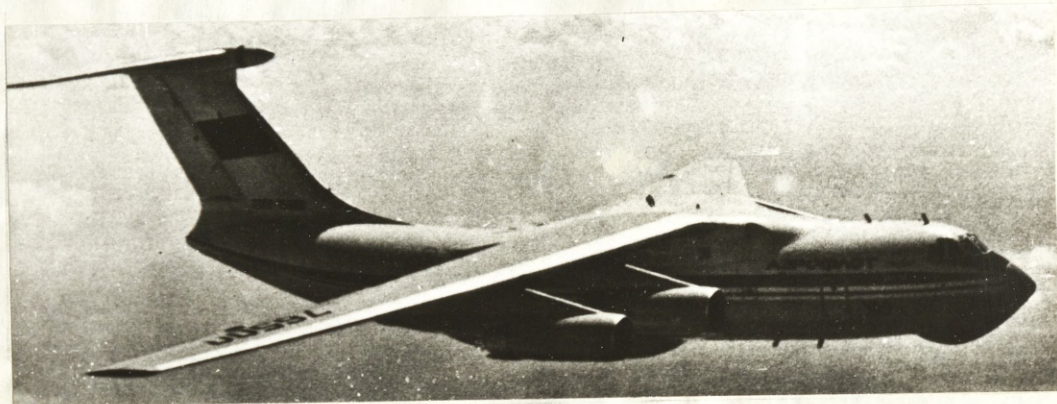
3. Lotnictwo Frontowe - LF /w siłach zbrojnych NATO nazywane lotnictwem taktycznym/ przeznaczone jest do działań na korzyść wojsk lądowych w operacjach frontowych na kontynentalnych TDW. W skład LF wchodzi następujące rodzaje lotnictwa frontowego:

a/ Lotnictwo myśliwskie - LM przeznaczone jest przede wszystkim do osłony walczących wojsk oraz obiektów tyłowych przed rozpoznaniem i uderzeniami przeciwnika z powietrza. Może także osłaniać inne rodzaje lotnictwa oraz wykonywać inne zadania bojowe.

b/ Lotnictwo myśliwsko-bombowe - LMB /myśliwsko-szturmowe/^x przeznaczone jest do zwalczania /niszczenia, obezuszkodniania/ obiektów na polu walki, a także samolotów i śmigłowców na lotniskach /lądowiskach/, lotnisk i innych obiektów. LMB zwalczą obiekty za pomocą rakiet niekierowanych i kierowanych, bomb, broni lufowej. Część samolotów LMB przystosowana jest do przenoszenia broni jądrowej.

-----
^{x/} nazwa stosowana w lotnictwie polskim.

rys.3. Samoloty Lotnictwa Transportowego

Samolot transportowy Il-76 /ZSRR/

Samolot transportowy C-5A /USA/

- c/ Lotnictwo rozpoznawcze - LR przeznaczone jest do prowadzenia rozpoznania powietrznego /wzrokowego, fotograficznego i elektronicznego/ w skali taktycznej i operacyjnej dla potrzeb wojsk lądowych i lotnictwa. Podczas prowadzenia rozpoznania może także zwalczać określone obiekty. Dzieli się na lotnictwo rozpoznania taktycznego i lotnictwo rozpoznania operacyjnego.
- d/ Lotnictwo transportowe - LT przeznaczone jest do przewozu wojsk, sprzętu i środków materiałowych, a także desantów taktycznych, grup specjalnych i rannych dla potrzeb wojsk frontu, nad terytorium własnym i przeciwnika.
- e/ Lotnictwo pomocnicze - Lp przeznaczone jest do wykonywania zadań pomocniczych: łączności, dowodzenia, tzw. małego transportu, transportu sanitarnego, minowania, zadymiania, walki radioelektronicznej i innych zadań doręcznych dla potrzeb wojsk lądowych, lotnictwa, a czasami także i innych zleceniobiorców.

Każdy z wymienionych rodzajów lotnictwa frontowego wyposażony jest w specjalnie skonstruowane lub przystosowane samoloty, odpowiednio do przeznaczenia i wykonywanych zadań uzbrojone i oprzyrządowane.

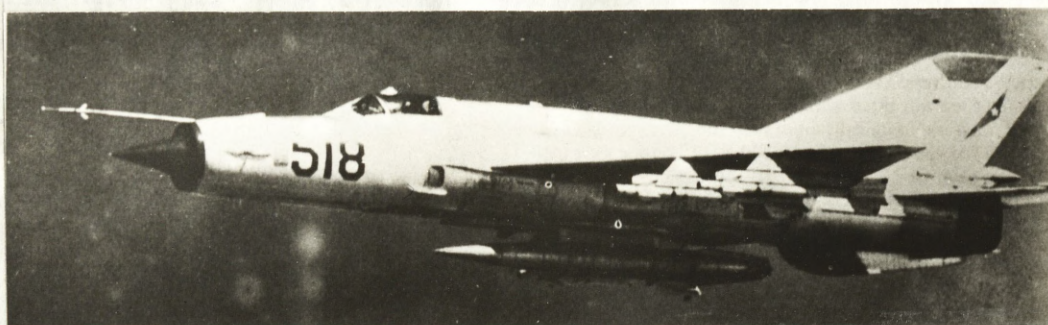
Frontowe lotnictwo transportowe wyposażone jest w lekkie i średnie samoloty transportowe. Może być także wyposażone w średnie i ciężkie śmigłowce transportowe.

Lotnictwo pomocnicze wyposażone jest w lekkie samoloty i śmigłowce łącznikowe, wielozadaniowe, a także w samoloty specjalnie przystosowane do wykonywania określonych zadań. Wybrane samoloty lotnictwa frontowego /taktycznego/ przedstawione są na rys.4 i 5.

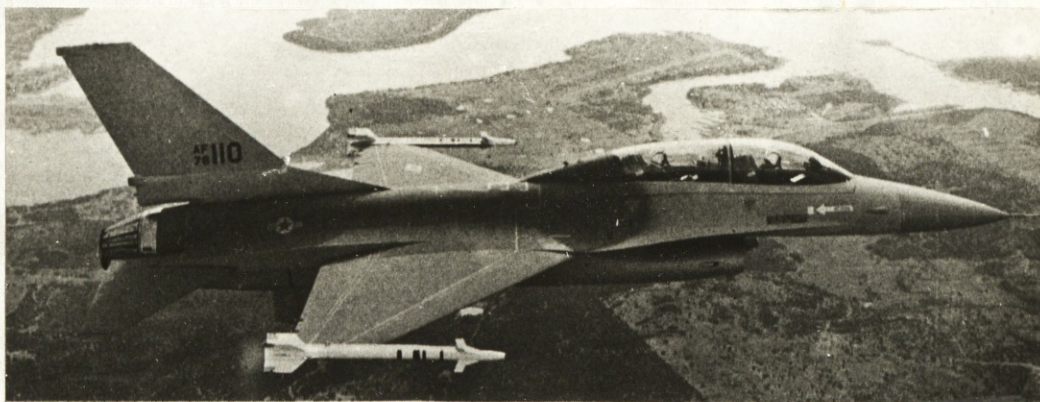
Lotnictwo frontowe wchodzi w skład wyższych związków operacyjnych /frontów, grup armii/ wojsk lądowych i zorganizowane jest w związki operacyjne /armie lotnicze/, a poszczególne rodzaje lotnictwa frontowego w związki taktyczne /dywizje, skrzydła/; oddziały /grupy, dywizjony/; pododdziały /eskadry, klucze, pary/.

Lotnictwo frontowe większość zadań bojowych wykonuje podczas /w ramach/ operacji frontowych. Może także brać udział w operacjach powietrznych /morskich/ organizowanych przez naczelne dowództwa lub dowództwa sił zbrojnych na TDW.

rys.4. Samoloty lotnictwa frontowego /taktycznego/

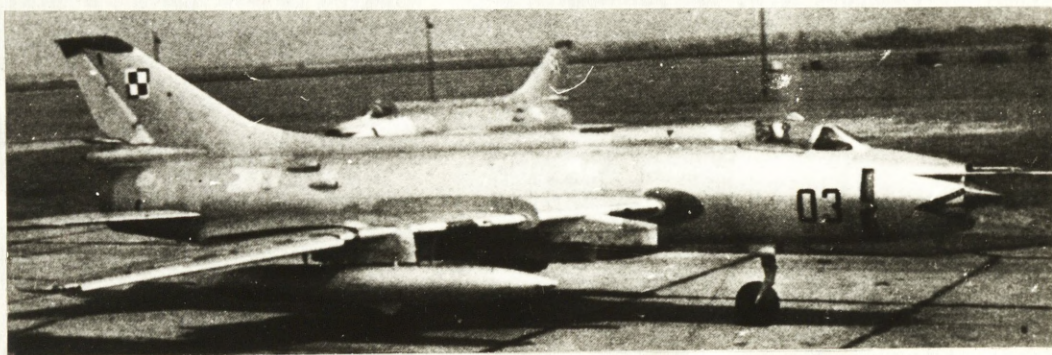

Samolot myśliwski MiG-21 /ZSRR/

Samolot myśliwsko-bombowy F-16 /USA/

rys.5. Samoloty lotnictwa frontowego /taktycznego/

Samolot myśliwsko-bombowy Su-20 /ZSRR/

Samolot transportowy AN-26 /ZSRR/

4. Lotnictwo Wojsk Lądowych - LWL przeznaczone jest do wykonywania zadań ogniowych, transportowo-desantowych i specjalnych na korzyść wojsk lądowych w operacjach frontowych. Wyposażone jest w śmigłowce w specjalnie przystosowane do wykonywania określonych zadań lub śmigłowce wielozadaniowe lekkie i średnie. Może być także wyposażone w samoloty przystosowane do wykonywania tych samych grup zadań. Wybrane śmigłowce LWL przedstawione są na rys. 6, 7 i 8. LWL zorganizowane jest w oddziały i pododdziały wchodzące w skład związków operacyjnych /armii, korpusów armijnych/ wojsk lądowych. Oddziały śmigłowców mogą także wchodzić w skład lotnictwa frontowego i jedynie okresowo być podporządkowywane związkom ogólnowojskowym. W siłach zbrojnych niektórych państw zorganizowane są naczelne dowództwa Lotnictwa Wojsk Lądowych oraz dowództwa LWL w związkach operacyjnych wojsk lądowych. Większość zadań LWL wykonuje bezpośrednio na korzyść walczących związków taktycznych wojsk lądowych, według planów dowódców ogólnowojskowych.

Poza wymienionymi rodzajami sił powietrznych i rodzajami lotnictwa istnieją jeszcze lotnictwo marynarki wojennej; lotnictwo Wojsk Obrony Powietrznej Kraju; lotnictwo Wojsk Wewnętrznych i inne. Wszystkie te rodzaje lotnictwa wchodzić w skład wymienionych rodzajów sił zbrojnych i stanowią jeden z ich rodzajów wojsk.

Najbardziej rozbudowane jest nadal lotnictwo marynarki wojennej, w skład którego może wchodzić lotnictwo myśliwskie, lotnictwo rozpoznawcze, lotnictwo torpedowe, lotnictwo minowo-torpedowe i inne.

W skład lotnictwa Wojsk OPK wchodzi przede wszystkim lotnictwo myśliwskie, przeznaczone do zwalczania samolotów przeciwnika w powietrzu w systemie OPK.

Lotnictwo Wojsk Wewnętrznych składa się ze specjalnych śmigłowców i lekkich samolotów przeznaczonych do wykonywania różnych zadań.

rys.6. Śmigłowce Lotnictwa Wojsk Lądowych

Lekki śmigłowiec wielozadaniowy Mi-2 /PRL/

Lekki śmigłowiec wielozadaniowy UH-1H /USA/

rys.8. Śmigłowce Lotnictwa Wojsk Lądowych

Śmigłowiec bojowy /uzbrojony/ Mi-24D /ZSRR/

Śmigłowiec bojowy AH-64 /USA/

W sumie przydstawiony podział sił powietrznych i przeznaczenie poszczególnych jego rodzajów obrazuje nadal dużą różnorodność lotnictwa, między innymi zmierzającą do konstruowania całej gamy różnych typów samolotów i śmigłowców. Wielokrotnie próby unifikacji sprzętu lotniczego i przystosowywanie samolotów i śmigłowców do wykonywania różnych zadań przynosiły mierne wyniki.

3. ZADANIA LP i LWL oraz ZASADY i SPOSOBY ich REALIZACJI

Lotnictwo frontowe wykonuje w walkach i operacjach wojsk lądowych /morynarki wojennej/ następujące główne zadania bojowe:

- niszczy raketowe środki napędu jądrowego;
- zwalcza lotnictwo na lotniskach i w powietrzu;
- zwalcza odwoły operacyjne i strategiczne przeciwnika;
- dezorganizuje i obezwładnia systemy komunikacji;
- zwalcza desanty powietrzne i morskie;
- wspiera walczące wojska lądowe, poprzez niszczenie środków ogniowych, punktów oporu i innych obiektów na głębokości taktycznej;
- desantuje i wspiera desanty taktyczne;
- osłania wojska własne i obiekty tyłowe od uderzeń i rozpoznania z powietrza;
- prowadzi rozpoznanie powietrzne;
- przewozi drogą powietrzną wojska, sprzęt, środki materiałowe i rannych;
- osłania przeloty innych rodzajów lotnictwa;
- wykonuje zadania pomocnicze.

Zadania te, bardzo różne w treści i charakterze /zaczepne, obronne, transportowe, pomocnicze/ wykonują różne rodzaje lotnictwa frontowego: zadania ogniowe - lotnictwo myśliwsko-bombowe; osłonę wojsk - lotnictwo myśliwskie; transport powietrzny - lotnictwo transportowe; itp.

Do wykonywania części tych zadań coraz szerzej wykorzystuje się lotnictwo wojsk lądowych. Może ono wykonywać 3 grupy zadań: ogniowe, desantowo-transportowe i specjalne.

W grupie zadań ogniowych może:

- zwalczać środki przeciwpancerne i pancerne przeciwnika;
- niszczyć i obezwładniać punkty oporu i siłę żywą;
- zwalczać śmigłowe przeciwnika na ziemi i w powietrzu;
- wykonywać inne zadania ogniowe.

W grupie zadań desantowo-transportowych:

- desantować desanty taktyczne i przetrzucać grupy specjalne;
- przewozić wojska i środki materiałowe;
- transportować rannych i chorych;
- wykonywać inne zadania transportowe.

W grupie zadań specjalnych:

- prowadzić rozpoznanie oraz poprowadzić ogień artylerii;
- prowadzić rozpoznanie skażeń promieniotwórczych i chemicznych;
- prowadzić walkę radioelektroniczną;
- oświetlać, zadymiać, minować;
- wykonywać inne zadania specjalne.

Wszystkie wymienione zadania lotnictwo /LF i LWL/ wykonuje w operacjach zaczepnych i obronnych wojsk lądowych. W pierwszym i kolejnych dniach operacji, podczas przekazywania głównego pasa obrony przeciwnika i w głębi operacyjnej; w pościgu i podczas forsowania przeszkód wodnych i w wielu innych sytuacjach; zarówno podczas działań bez użycia broni jądrowej, jak i z jej masowym lub ograniczonym użyciem.

Wszystkie te zadania lotnictwo wykonuje zgodnie z decyzjami dowódców ogólnowojskowych /dowódcy frontu lub armii/, w ścisłym współdziałaniu /w skali taktycznej i operacyjnej/ z wojskami lądowymi.

Niektóre z wyszczególnionych zadań /zwalczanie lotnictwa, środków OPL, systemu dowodzenia i inne/, lotnictwo może wykonywać w ramach operacji powietrznych, lub przeciwpowietrznych, organizowanych przez naczelne dowództwo sił zbrojnych, lub dowództwo sił zbrojnych na TDW.

Część z tych zadań lotnictwo /LF i LWL/ może wykonywać w ramach operacji morskich /na korzyść marynarki wojennej/ lub w obronie wybrzeża morskiego /na korzyść wojsk broniących tego wybrzeża, w tym i MW/.

Charakter tych zadań /lotnictwa frontowego i lotnictwa wojsk lądowych/ dyktuje potrzeby stosowania podczas ich wykonywania różnych środków rażenia i bomb konwencjonalnych; rakiet kierowanych i niekierowanych; broni lufowej, a nawet bomb jądrowych.

Wyraźnie dąży się aby wymienione zadania lotnictwo wykonywało o każdej porze roku i doby, zarówno w zwykłych jak i trudnych warunkach atmosferycznych. Niestety, mimo doskonałego już oprzyrządowania i szerokiego zastosowania elektroniki na współczesnych samolotach, lotnictwo nadal nie może w pełni sprostać tym wymaganiom i działania jego w znacznej mierze uzależnione są od warunków atmosferycznych.

Lotnictwo może działać w każdym terenie, nadal jednak w dużej mierze uzależnione jest od sieci lotniskowej /lotnisk z utwardzonymi drogami startowymi/. Samoloty pionowego startu, po wielu udanych próbach, dotychczas nie weszły masowo na wyposażenie sił powietrznych żadnego państwa. W ostatnich latach powożecznie przygotowuje się odcinki dróg i autostrad do ewentualnego wykorzystania jako lotniska zapasowe /wysunięte/.

Niemal całkowicie niezależne od sieci lotniskowej są śmigłowce, co jest jednym z niepodważalnych ich walorów i stanowi podstawę do ich masowego wykorzystania na polu walki.

Jak widać ilość zadań przewidywanych obecnie do wykonania przez lotnictwo /LF i LWP/ jest znaczna i nie wiele odbiega od ilości zadań wykonywanych przez lotnictwo w okresie II wojny światowej. Zadania te są bardzo zróżnicowane, a potrzeby dyktują wykonywanie ich w różnorodnych warunkach.

I dzisiaj, w czasach bezwzględnej dominacji broni rakietowo-jądrowej, lotnictwo wykonuje szereg zadań ogniowych. Jako pierwszoplanowe uznaje się zwalczanie przez lotnictwo, w każdym dniu operacji, rakietowych środków napału jądrowego. Na wykonywanie tego zadania nigdy nie powinno brakować sił. Jest nadal niezastąpione w poszukiwaniu i zwalczaniu obiektów manewrujących, a szczególnie odwołów operacyjnych i taktycznych. Mówiąc o odwołach mamy na myśli pododdziały, oddziały i związki taktyczne /bataliony brygady/ wojsk zmechanizowanych i pancernych w rejonach ześrodkowa-

nia, w marszu, na podstawach wyjściowych do kontrataku, przeciwuderzenia. Lotnictwo może zwalczać /niszczyć lub obezwładniać/ odwoły za pomocą konwencjonalnych, a także jądrowych środków rażenia. Bierze udział w walce o panowanie w powietrzu poprzez zwalczanie lotnictwa przeciwnika na lotniskach i powietrzu, a także zwalczanie środków obrony przeciwniczej i środków dowodzenia lotnictwem.

Na uwagę zasługuje tradycyjne już wspieranie lotnicze walczących wojsk lądowych, a szczególnie ich pierwszarzutowych oddziałów i związków taktycznych. Obecnie zadanie to wykonują zarówno samoloty jak i śmigłowce bojowe /uzbrojone/, przede wszystkim na wezwanie z pola walki, z wyraźnym określeniem /wskazaniem/ obiektów działań. Podczas wykonywania tego zadania lotnictwo zwalcza przede wszystkim środki ogniowe przeciwnika /artylerię, wyrzutnie rakiet, środki przeciwpancerne/ rozmieszczone w pobliżu linii styczności bojowej walczących wojsk. Typowy stak obiektów przez grupę samolotów myśliwsko-bombowych przedstawiony został na rys.9.

Stosunkowo nowym zadaniem lotnictwa wykonywanym przede wszystkim przez lotnictwo wojsk lądowych, jest desantowanie i wsparcie ogniowe desantów taktycznych. Zadanie to stało się już tzw. zadaniem codziennym w operacjach armijnych, a warunki jego wykonania zmuszają do wydzielania coraz większej ilości sił do jego realizacji. Desanty taktyczne desantuje się niemal w każdym etapie operacji armijnej na głębokość od kilkunastu do kilkudziesięciu kilometrów. Wojska desantu załadowywane są do śmigłowców w określonym rejonie, a następnie przewozi w nakazane miejsce na terytorium przeciwnika, gdzie wykonują one zadania bojowe /opanowanie obiektu, opanowanie i utrzymywanie określonej rubieży itp./. Desantowanie i walkę desantu taktycznego najczęściej osłaniają i wspierają śmigłowce bojowe.

Lotnictwo /w tym i LWL/ nadal jest niezastąpione jako środek operacyjny i taktyczny rozpoznania z powietrza w interesach walczących wojsk lądowych. Zadanie to wykonuje przede wszystkim lotnictwo rozpoznawcze, część zadań rozpoznania /obserwację pola walki/ mogą wykonywać śmigłowce, a także inne rodzaje lotnictwa.

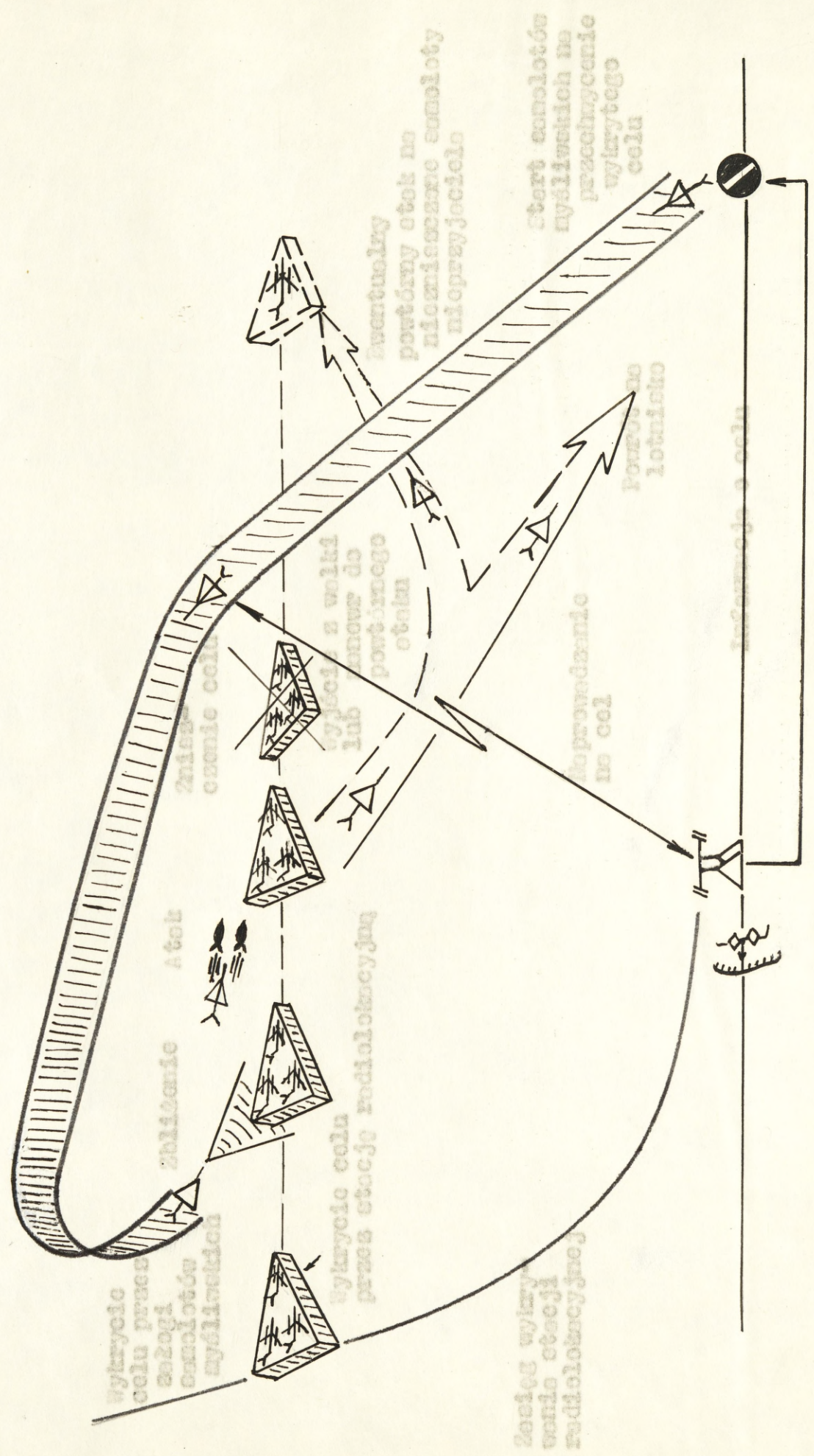

Podstawowym sposobem rozpoznania powietrznego jest rozpoznanie wzrokowe, wykonywane przez załogi samolotów rozpoznawczych i śmigłowców. Informacje z rozpoznania wzrokowego załogi najczęściej przekazują bezpośrednio z pokładów samolotów zainteresowanemu adresatom/ dowództwom związków taktycznych i operacyjnych wojsk lądowych lub innym adresatom/. Bardzo szeroko stosowane jest rozpoznanie fotograficzne. Obróbka materiałów fotograficznych i opracowanie fotokopii nadal trwa stosunkowo długo. Coraz szerzej stosowane jest rozpoznanie radiotelelektroniczne. Z wyników tego rodzaju rozpoznania często korzystają już niżej szczeble dowodzenia wojskami lądowymi.

Szerokie zastosowanie rakiet klasy "ziemia-powietrze" do zwalczania samolotów w powietrzu nie spowodowało wyeliminowania lotnictwa myśliwskiego z systemów OPL. Ochrona wojsk i obiektów tyłowych frontu przed uderzeniami i rozpoznaniem z powietrza jest nadal głównym zadaniem frontowego lotnictwa myśliwskiego. Zadanie to lotnictwo myśliwskie wykonuje poprzez zwalczanie lotnictwa przeciwnika w powietrzu, często jego zmasowanych nalotów, na dalekich podejściach przed bronionymi obiektami, z zasady poza strefami ognia rakiet przeciwlotniczych. Podstawową formą wykonywania tego zadania są walki powietrzne pojedynczych samolotów i grup lotnictwa myśliwskiego. Walki te coraz częściej mają charakter pojedynków, w których przeciwnicy nie widzą się gołym okiem, a prowadzą do nich skuteczny ogień. Umożliwiają obecnie taką walkę celowniki radiolokacyjne lub laserowe współczesnych samolotów myśliwskich oraz kierowane rakietami klasy "powietrze-powietrze" o zasięgu od kilkunastu do kilkudziesięciu kilometrów. Ideowy schemat walki powietrznej lotnictwa myśliwskiego przedstawiony jest na rys. 10.

Na podkreślenie zasługują także przewozy droga powietrzna wojsk, sprzętu i środków materiałowych. Zadanie to od dłuższego już czasu wykonywane jest w skali masowej, zarówno przez samoloty transportowe jak i śmigłowce transportowe. Zastosowanie śmigłowców do transportu powietrznego pozwoliło na znaczne upowszechnienie tego rodzaju transportu i przybliżenie jego do niższych szczebli dowodzenia różnych rodzajów wojsk lądowych i lotnictwa.

rys. 10. Ideowy schemat walki powietrznej lotnictwa myśliwskiego

Wszystkie wymienione zadania lotnictwa frontowe i lotnictwo wojsk lądowych wykonują zgodnie z zasadami użycia lotnictwa /zasadami sztuki operacyjnej lotnictwa/, obowiązującymi od II wojny światowej i systematycznie dostosowywanymi do współczesnych warunków.

Zasady te, wzorowane na zasadach użycia wojsk lądowych, ale zawierające szereg cech specyficznych, przewidują:

- celowe wykorzystywanie lotnictwa, zgodnie z jego przeznaczeniem i właściwościami zapewniające osiągnięcie maksymalnych rezultatów;
- wysoka gotowość bojowa lotnictwa, umożliwiające szybkie wykonywanie zadań bojowych;
- masowanie sił i środków /wyników/ lotnictwa do wykonywania zadań głównych, na rozstrzygających kierunkach i w decydujących okresach;
- dążenie do uzyskania zaskoczenia, w każdym działaniu, a szczególnie podczas wsparcia lotniczego działań wojsk lądowych;
- współdziałanie lotnictwa z innymi rodzajami sił zbrojnych oraz w ramach związków, oddziałów i pododdziałów lotnictwa;
- dążenie do zapewnienia ciągłości oddziaływania lotnictwa na przeciwnika, szczególnie podczas wykonywania zadań o charakterze ogniowym;
- scentralizowane dowodzenie przede wszystkim lotnictwem frontowym wykonującym zadania na korzyść wszystkich wojsk lądowych frontu;
- utrzymywanie i ujętne wykorzystywanie odwodów we wszystkich rodzajach lotnictwa, a szczególnie w lotnictwie wykonującym wsparcie i osłonę wojsk lądowych;
- wszechstronne zabezpieczenie działań bojowych, stanowiące podstawę racjonalnego użycia lotnictwa w różnych warunkach.

Trzecia główna zasada, to zcentralizowane dowodzenie lotnictwem, eprowadzające się do utrzymywania lotnictwa w jednym ręku i dowodzenie nim przez jednego dowódcę. Zasada ta także zapobiega rozpraszaniu lotnictwa i podporządkowywaniu jego oddziałów i związków związkom taktycznym i operacyjnym /armiom/ ogólnowojskowym /pancernym/. Stosowanie tej zasady zapewni masowanie wysiłku lotnictwa, a także operatywne dowodzenie całością lotnictwa i w znacznym stopniu zwiększe jego dyspozycyjność. Systemy dowodzenia lotnictwem zapewniające zcentralizowane dowodzenie nim, z zasady jednocześnie otwierają dogodne warunki dla organizacji i realizacji współdziałania lotnictwa z wojskami lądowymi.

Przedstawione zasady użycia lotnictwa frontowego /LNL/ to nie innego jak ustalone przepisy o zastosowaniu bojowym lotnictwa na współczesnym polu walki. Ich przestrzeganie jest obowiązkowe, one także w znacznym stopniu wywierają wpływ na sposoby działań bojowych różnych rodzajów lotnictwa podczas wykonywania zadań bojowych. Na sposoby działań bojowych wywiera także wpływ charakter wykonywanych zadań bojowych oraz warunki ich wykonywania.

Lotnictwo myśliwskie /LM/ podczas ochrony wojsk na polu walki a także działań w systemie OPK stosuje następujące sposoby działań bojowych:

- zwalczanie celów powietrznych z dyktowania na lotnisku, polegające na utrzymywaniu nakazanej ilości samolotów myśliwskich na lotnisku w gotowości do natychmiastowego startu /gotowość bojowa 1 /, lub po określonym czasie /gotowość bojowa 2,3/ na wykonanie zadania bojowego - przechwycenia i zniszczenia przeciwnika powietrznego na określonej rubieży, przed bronią obiektem. Dyktowanie w powietrzu zaliczane jest do tzw. ekonomicznych sposobów działań bojowych lotnictwa myśliwskiego. Może być jednak stosowane tylko wówczas kiedy odległość wykrycia przeciwnika powietrznego zapewni zwalczenie jego, na nakazanej rubieży, po starcie samolotów myśliwskich z określonego lotniska;
- zwalczanie celów powietrznych z dyktowania w powietrzu, polegające na utrzymywaniu określonej ilości samolotów myśliwskich, z których wyprowadzane są na nakazane rubieże, w celu przechwycenia i zwalczania przeciwnika powietrznego. Dyktowanie w powietrzu przyepiecaza wyprowadzenie samolotów myśliwskich na wykryteg

przeciwnika powietrznego. Sposób ten powoduje duże zużycie sił, nie zawsze efektywne. Stosowany on jest tylko wówczas, kiedy odległość wykrycia przeciwnika powietrznego nie zapewnia jego przechwycenia z dyżurowania na lotnisku na nakazanej rubieży;

- samodzielne poszukiwanie i zwalczanie celów powietrznych. polega na okresowym utrzymywaniu samolotów myśliwskich w powietrzu w nakazanych rejonach, z zasady poza strefą obserwacji radiolokacyjnej. Samoloty patrolują w tych rejonach samodzielnie poszukują przeciwnika powietrznego i według własnej decyzji zwalczają go. Ten sposób działań bojowych, z zasady mało efektywny, stosowany jest w sytuacjach wymuszonych najczęściej na wybranych kierunkach w celu zwalczania przeciwnika powietrznego wykonującego loty na małych wysokościach.

Lotnictwo myśliwskie osłania inne rodzaje lotnictwa bezpośrednio towarzysząc im w locie lub dyżurując w określonych strefach na trasie ich przelotu.

Przedstawione sposoby działań bojowych są swego rodzaju podstawą wyjściową do wykonania ataku i prowadzenia walk powietrznych z przeciwnikiem przez pojedyncze samoloty i grupy lotnictwa myśliwskiego.

Lotnictwo myśliwsko-bombowe /LMB/ podczas zwalczania /wykonywanie zadań ogniowych/ obiektów naziemnych /nowodnych/, z wykorzystaniem konwencjonalnych i jądrowych środków rażenia, stosuje następujące sposoby działań bojowych:

- uderzenia jednoczesne, polegające na jednoczesnym wykonaniu uderzeń ogniowych przez kilka grup samolotów LMB na obiekty rozmieszczone w jednym /określonym/ rejonie. Sposób ten ułatwia uzyskanie zaskoczenia przeciwnika, a także stwarza dogodne warunki pokonania jego obrony powietrznej i dotarcia do obiektów uderzeń. Najczęściej stosowany on jest podczas wsparcia lotniczego działań wojsk lądowych, może być także stosowany podczas wykonywania innych zadań np. zwalczania lotnictwa przeciwnika na lotniskach.

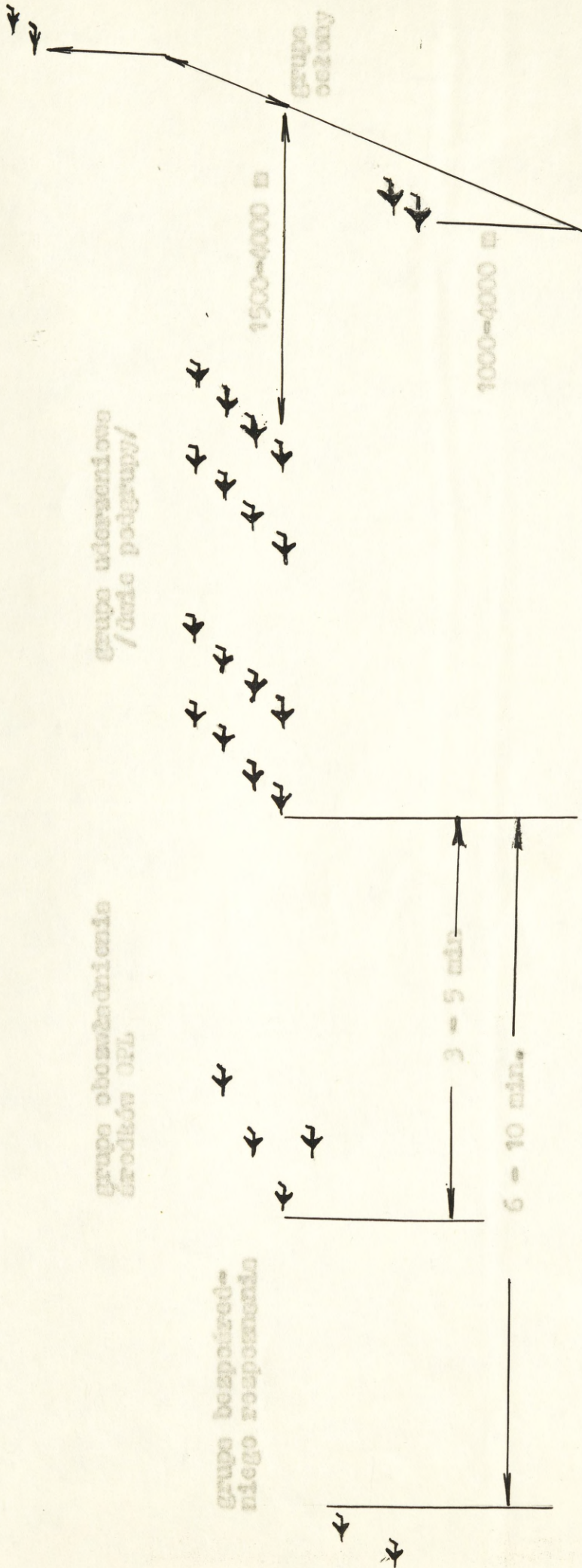
- uderzenia kolejna, polegające na kolejnym /sukcesywnym/ wykonywaniu uderzeń ogniowych przez grupy samolotów LMB na obiekty rozmieszczone w jednym lub kilku rejonach. Sposób ten umożliwia ciągłe oddziaływanie na przeciwnika. Stosowany jest przede wszystkim podczas wsparcia lotniczego działań wojsk lądowych, w warunkach kiedy obrona przeciwlotnicza przeciwnika została w znacznym stopniu obezwładniona.
- Lotnictwo myśliwsko-bombowe w szerokim zakresie stosuje samodzielną poszukiwanie i zwalczanie obiektów naziemnych /nawodnych/, przede wszystkim podczas wsparcia lotniczego działań wojsk lądowych. Sposób ten polega na samodzielnym poszukiwaniu przez parę-kłucz samolotów LMB, w wyznaczonym rejonie, określonych obiektów /np. rakietowych środków napadu jądrowego/ i ich zwalczaniu /niszczeniu lub obezwładnieniu/. Sposób ten, chociaż na ogół mało efektywny, umożliwia uzyskanie zaskoczenia przeciwnika i oddziaływanie nękające.

Lotnictwo myśliwsko-bombowe najczęściej wykonuje zadania bojowe grupami samolotów - kluczami i eskadrami /pododdziałami/. Pododdziały te wykonują zadania bojowe /każdym z wymienionych wyżej sposobów działań bojowych/ w odpowiednich ugrupowaniach, dostosowanych do charakteru zadania bojowego i warunków jego wykonywania. Ugrupowanie bojowe pododdziałów w locie zazwyczaj składa się z grup taktycznego przeznaczenia: z grupy z bezpośredniego rozpoznania; 1-2 grup uderzeniowych; 1-2 grup zabezpieczenia /pokonania środków OPL przeciwnika, osłony i innych/. Grupy te podczas lotu i w czasie wykonywania zadania bojowego zajmują określone miejsca w ugrupowaniu pododdziału. Przykładowe ugrupowanie pododdziału LMB podczas lotu bojowego przedstawione jest na rys.11.

Lotnictwo rozpoznawcze /LR/, prowadzące rozpoznanie w skali taktycznej i operacyjnej stosuje dwa sposoby działań bojowych:

- jednoczesne, zmasowane loty rozpoznawcze pojedynczych samolotów lub par LR po ustalonych trasach w celu rozpoznania w jednym czasie, stosunkowo dużej ilości obiektów, rozmieszczonych na dużym terytorium. Ten sposób rozpoznania stosuje się najczęściej przed operacjami wojsk lądowych /MW/. Wymaga on zaangażowania

rys. 11. Praktyczne urupnienie poddziału III
podczas lotu bojowego.

dużej ilości sił i zapewnienie warunków umożliwiających wykonanie takiego zadania.

- pojedyncze lub kolejne loty rozpoznawcze, samolotów lub per LR po ustalonych trasach w celu rozpoznania określonych obiektów rozmieszczonych w 1-2, a nawet kilku rejonach. Jest to podstawowy sposób rozpoznania powietrznego, bardzo często stosowany, zarówno podczas wykonywania rozpoznania dla potrzeb wojsk lądowych jak i dla potrzeb lotnictwa.

Samoloty rozpoznawcze /ich załogi/ mogą otrzymywać zezwolenia na zwalczanie określonych obiektów /np. środków przenoszenia broni jądrowej/ natychmiast po ich wykryciu.

Lotnictwo transportowe /LT/, stosuje następujące sposoby przewozów:

- przewozy jednoczesne /jednorejsowe/, polegające na jednoczesnym przewiezieniu określonego ładunku, jednym rejsem wyznaczonych samolotów transportowych, wykonujących lot nie koniecznie w jednym ugrupowaniu bojowym. Sposób ten stosuje się w warunkach kiedy dąży się aby określony ładunek jak najszybciej przewieźć do miejsca przeznaczenia.
- przewozy kolejne /wielorejsowe/, polegające na sukcesywnym przewożeniu określonych ładunków, w nakazanych /jednokowych lub różnych/ odstępach czasu, pojedynczymi lub małymi grupami samolotów transportowych. Sposób ten jest najczęściej stosowany w lotnictwie transportowym.
- pojedyncze loty samolotów i małych grup LT, wykonywane doraźnie w celu przewiezienia określonych ładunków. Sposób ten jest także dość często stosowany, szczególnie podczas wykonywania przewozów rannych, doraźnego przewożenia materiałów i sprzętu itp.

Takie same sposoby działań stosuje lotnictwo pomocnicze, a szczególnie lotnictwo sanitarne.

Lotnictwo Wojsk Lądowych /LWL/, wykonując poszczególne grupy zadań bojowych stosując różne sposoby działań bojowych. Podczas wykonywania grupy zadań ogniowych LWL - podobnie jak LMB - stosuje

uderzenie jednoczesne; uderzenia kolejne; samodzielne poszukiwanie i zwalczanie obiektów, a także zasadzki ogniowe i towarzyszenie. Wyjaśnienia wymagają jedynie dwa ostatnie sposoby działań, nie stosowane przez inne rodzaje lotnictwa.

Zasadzka ogniowa, polega na wykonaniu zaskakującego ataku z ukrytych doorańnych lądowisk - zasadzek, np. na wprowadzone do walki czosłgi przeciwnika. Sposób ten dosyć często stosowany jest podczas wsparcia przez śmigłowce bojowe działań zaczepnych pierwszorzędnych związków taktycznych wojsk lądowych.

Towarzyszenie /działania towarzyszące/ to wspólny lot śmigłowców bojowych z grupą śmigłowców transportowych, w celu ich osłony na trasie lotu przed atakami śmigłowców przeciwnika, ogniowe przygotowanie /oczyszczenie/ rejonu ich lądowania, a także osłona ich lotu na trasie powrotnej. Sposób ten najczęściej stosowany jest podczas osłony śmigłowców transportowych desantujących desant taktyczny.

Lotnictwo Wojsk Lądowych podczas wykonywania grupy zadań transportowo-desantowych stosuje takie same sposoby działań bojowych jak lotnictwo transportowe: przewozy jednoczesne; przewozy kolejne i pojedyncze loty śmigłowców /grup/.

Natomiast podczas wykonywania grupy zadań specjalnych stosuje takie same sposoby działań bojowych jak lotnictwo rozpoznawcze: jednoczesne; zmasowane loty śmigłowców oraz pojedyncze lub kolejne loty śmigłowców na wykonanie zadań specjalnych /rozpoznanie, minowanie, zadymianie i inne/.

Wszystkie przedstawione sposoby działań bojowych lotnictwa frontowego i lotnictwa wojsk lądowych wynikają i są dostosowane do charakteru zadań poszczególnych rodzajów lotnictwa, a także warunków ich wykonywania. Wynikają także z obowiązujących zasad użycia lotnictwa oraz koncepcji operacyjnych i taktycznych wykonywania poszczególnych zadań w określonych warunkach.

Niemal wszystkie zaprezentowane sposoby działań bojowych poszczególnych rodzajów lotnictwa obowiązują dosyć dawno i nie przewiduje się ich zmian. Natomiast dosyć często doskonalili się i zmieniały sposoby prowadzenia walk powietrznych, wykonania uderzeń na obiekty naziemne, prowadzenie rozpoznania powietrznego określonych obiektów, rejonów, a także wykonywania innych zadań.

Zakończenie

Lotnictwo nie jest już najmłodszym rodzajem sił zbrojnych. Posiada bogatą historię swego burzliwego rozwoju. Nadal jest jednym z głównych rodzajów sił zbrojnych. Systematycznie, chociaż już nie tak burzliwie, rozwija się i doskonali. Według najnowszych prognoz ma ono zapewnione pierwszoplanowe miejsce we współczesnych i perspektywicznych arsenałach.

Struktury organizacyjne sił powietrznych, oparte na rozwiązaniach tradycyjnych, wynikają z przeznaczenia poszczególnych rodzajów lotnictwa, a także z historycznie ukształtowanych koncepcji ich użycia.

Lotnictwo frontowe zaliczane jest nadal do głównych rodzajów sił powietrznych. Na pozycję jego coraz większy wpływ wywiera stosunkowo młode i szybko rozwijające się lotnictwo wojsk lądowych.

Zadania LP i WLN wynikają z potrzeb wojsk lądowych w operacjach frontowych i armijnych. Na uwagę zasługuje ich stosunkowo duża ilość i różnorodność. Zadania te wykonywane są zgodnie z obowiązującymi zasadami i ustalonymi sposobami. Zmiany i udoskonalenie w sprzęcie lotniczym /w tym i w jego wyposażeniu i uzbrojeniu/ mogą spowodować potrzebę wprowadzenia zmian w sposobach działań bojowych lotnictwa, a może także w zasadach jego użycia.

Treść skryptu, mimo swego sygnałowego charakteru, prezentuje lotnictwo jako jeden z głównych, współczesnych rodzajów sił zbrojnych. Może także stanowić podstawę do wytyczania kierunków studiów szczegółowych bogatej problematyki taktyki i sztuki operacyjnej lotnictwa.

Bibliografia:

1. Encyklopedia Techniki Wojskowej, Wyd.MON 1978.
2. Królikiewicz T. Wczoraj i dziś lotnictwa wojskowego, Wyd.MON 1961.
3. Leksykon Wiedzy Wojskowej, Wyd.MON 1979.
4. Machura J., Sajak J. Kariera bojowa śmigłowców, Wyd.MON 1980.
5. Mała Encyklopedia Wojskowa, Wyd.MON 1970.
6. Myśl Wojskowa, roczniki 1977-1981.
7. Przegląd Wojsk Lotniczych i Wojsk OPK, roczniki 1978-1980.
8. Wybrane problemy szkolenia obronnego, Wyd.MON 1976.
9. Wybrane problemy szkolenia wojskowego, Wyd.MON 1980.

Wydrukowano w 2 egz.

Egz.Nr 1-2 - Bibl.Gł.
Wyk. płk Machura
Druk.BZ.dn.22.02.82 r.
Nr ks.mesz.PF48/WL.

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum: Biuletyn Zbiorów Specjalnych

№ ewid. ~~44316~~

44316

